
Akyüz, Ç. (2018). Berdel Evliliği Üzerine Kalitatif Bir Araştırma Mardin Örneği. *Uluslararası Folklor Akademi Dergisi*. Cilt:1, Sayı:1, 17-34.

Makale Bilgisi / Article Info

Geliş / Recieved: 28.03.2018

Kabul / Accepted: 17.04.2018

Araştırma Makalesi/Research Article

BERDEL EVLİLİĞİ ÜZERİNE KALİTATİF BİR ARAŞTIRMA MARDİN ÖRNEĞİ¹

Çiğdem AKYÜZ**

Öz

Temeli karşılıklı dünür olma (garsıkuda) esasına dayanan geleneksel bir evlilik türü olan berdel, günümüzde hâlâ uygulanmaktadır. Türkiye’de berdel evliliklerinin yaygın olduğu illerden biri de Mardin’dir. Aynı anda iki gelinin, aynı düzen içerisinde değiştirildiği bu evliliklerde, her iki taraf da gelin almanın sevincini ve kızını göndermenin hüznünü bir arada yaşar. Berdel evliliği, beraberinde bazı sorunları getirse de sağladığı birtakım toplumsal faydalar neticesinde yerleşmiş bir uygulama hâline gelmiştir. Yıllar içerisinde bölgenin sosyal hayatı ile diyalektik bir etkileşime giren bu pratik, özellikle kadın kimliğini şekillendiren referanslardan birisi hâline gelerek bölgenin sosyolojik yapısına tesir etmiştir.

Bu çalışmada, Mardin bölgesinde berdel usulü evlilik yapan bireyler ile mülakatlar gerçekleştirilmiş ve bölge dinamikleri ile gelenekselleşen ve sosyal hayatı düzenleyen unsurlardan biri olan bu evlilik türünün, toplumsal boyutu üzerinden bireylerin, özellikle kadınların, toplumsal konumlandırılma ve tanımlanmalarına (sosyal kimliklerine), birlikte yaşama kültürlerine, sosyal statü ve rollerine tesiri üzerinde durularak toplumsal cinsiyet konusu çerçevesinde geleneksel evlenme biçimleri içerisinde berdel türü evliliğin işlevi ve güncelliği sorgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Berdel evliliği, Mardin, toplumsal cinsiyet.

¹Bu çalışma, “Berdel of Women In The Southeast Of Turkey (Sample Of Mardin)” adı ile 1st International Women’s Congress toplantısında (14-16 Kasım; Ankara 2016) sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş şeklidir.

** Dr. Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi Polatlı Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, cigdemakyuz@gazi.edu.tr

A QUALITATIVE RESEARCH ON BERDEL MARRIAGE SAMPLE OF MARDİN

Abstract

This study discusses berdel marriage, based on garsikuda in other words being each others' child's father-in-law or mother-in-law still preserves its vitality, as a social problem in Southeast of Turkey by sample of Mardin. The aim of the study is to present the role of traditional practices regarding berdel marriage using narrative of women who participated in the research. In this context, the importance of culture in the presence and maintenance of berdel marriage was sampled over Mardin. The research data was collected by in-depth interviews with ten women who married by berdel, lived in Mardin. In-depth interviews allowed us to obtain the history of the berdel marriage of the women who participated in the research; narrative analysis was used to analyze the narrative of women concerning berdel marriage. According to research results, Mardin is one of the cities in Turkey which berdel marriages have still being experienced. In this process, in which two brides being exchanged at the same time, both sides have the happiness of having a new bride and on the other hand they have the sadness of sending his/her own girl to a new family. Though berdel marriages bring some problems within its nature, in accordance with Mardin case we can say that it has been a stable custom in the terms of social benefits it provides. Berdel tradition, interacted with the social life of the region in a dialectical manner. In particular it has been one of the references of female identity and gender of that region. Therefore we are in the opinion of this custom experienced in the region generally preferred for economic reasons and mostly affects the place of women in society.

This study based on field survey and in that context interviews were carried out in Mardin with individuals who made berdel marriage. And berdel marriages was handled within the framework of gender issues and focused on social positioning and identifying of women. The actuality and function of berdel marriage was be questioned and tried identify the place of berdel among traditional forms of marriage.

Keywords: Berdel marriage, Mardin, gender.

Giriş

Bireyin yaşama ilişkin konumlanışını belirleyen geçiş dönemleri içerisinde doğum ve ölüm –olmak ve ölmek- arasında gerçekleşen medeni dünyaya ilişkin statünün değiştiği *evlenme*, yaşamın geri kalanına tesir eden bir süreci işaret eder. Evlilik, iki bireyi toplumca kabul edilebilir bir düzende bir araya getiren bir kurum olarak en temel işlevi ile iki farklı hayatı, yeni bir hayat kurmak koşuluyla birleştirir. Evlilikle birlikte gelin ve damat sıfatları karı-koca, eş, anne-baba gibi tanımlamalara evrilir (Altun, 2004: 89). Tarihin ilk çağlarından modern dönemlere dek insanlar, evliliği belirli kalıplar içerisinde değerlendirir ve sosyal, antropolojik ve iktisadi gerekçelerle evliliği bazı kaidelere bağlarlar. Modern hayat deneyimlerine uzak iptidai dönemlerde, kurulacak yeni ailenin düzeni ve aile kurma sürecinde olan çiftler, *töre* olarak adlandırılan katı kurallar ağı ile çevrenir. Bu bağlamda, toplum ihtiyaçlarına dayalı farklı evlilik türleri ortaya çıkar. Bazı gruplar, sadece kendi çevreleri dışından kız alırken (exogamy) bazı gruplar da, sadece kendi içlerinde kız alıp verirler (endogamy). İç evlilik ve dış evlilik olarak da tanımlanabilecek olan *exogamy* ve *endogamy*, ilerleyen zaman içerisinde farklı uygulamalara dönüşse de temel bileşenlerini saklayarak günümüze dek ulaşır.

Abdülkadir İnan'ın “il içinden ve kişinin kendi boyu dışında belli bir boydan evlenmesi” (1998: 341) olarak tanımladığı *exogamy*nin kaynağı daha önceki kız kaçırma yoluyla evlenmelerin sebep olacağı *oç almayı* engellemek ve tazminatı peşin olarak ödeme amacıyla başvuru, bir çeşit mübadele/değiş-tokuş sayılan “evleneceği kızın ailesinden birine kendi kız kardeşini veya akrabalarından birini verme” (Gökalp, 2007: 305) geleneğine dayanır. Çin kaynakları M.Ö. I. asırda (dahi) Hunlarda, söz konusu *karşılıklı dünür olma* geleneğinin oldukça yaygın olduğunu belirtir (İnan, 1998: 341). Modern zamanlarda da geçerliliğini koruduğu bilinen *karşılıklı dünür olma* esasına dayanan evlilik türü, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde farklı adlarla hâlâ uygulanır: Hakkâri yöresinde *kepir*, Denizli ve Aydın'da *değişik yapma*, Maraş, Sivas ve Tunceli'de *guherandin* veya *berdel*, bu evlilik türüne verilen isimlerdir. Mardin, Diyarbakır, Şanlıurfa gibi Güneydoğu Anadolu illerinde ise bu evliliğe *berdel* dendiği belirtilebilir (Yücel, 2008: 2; Köse, 1996: 101).

Berdel, evlenecek iki erkeğin, gelinlik çağındaki kız kardeşlerini veya akrabalarını değiştirmesi şeklinde gerçekleşir. Başlık, takı, ev eşyası vb.

düğün giderlerinin taraflara vereceği ekonomik yükümlülükleri, asgari düzeye indirmek maksadıyla yapılan bu evlilik türü, bazı hususların gözetilmesi sebebiyle *tercihli evlilikler* sınıfına girer (Sayın, 1990: 83; Balaman, 1982: 42-43). Eşit şartlardaki ortaklığın birlik ve dirlik içerisinde sürdürülmeye çalışılmasına dayanan ve geleneksel kır hayatının bir gereği olan bu evlilik, sadece yakın akrabalar değil arkadaşlar arasında da görülebilir (Köse, 1996: 101). Ayrıca evlenecek bireylerden çoğu zaman kadının, nadiren de erkeğin tercih veya söz hakkı olmaması bu evliliği, *toplumsal cinsiyet* bağlamında da irdelemeyi gerektirir.

Araştırma Yöntemi, Veri Toplama ve Analiz Süreci

Berdel evliliğinin güncel uygulamaları hakkında çeşitli nesnel verilere ulaşmanın saha araştırması yapmakla mümkün olabileceğinden hareketle, söz konusu geleneğin uygulandığı Mardin bölgesinde Çobanoğlu'nun (2002: 63) ve Goldstein'in (1983: 12) görüşleri esas alınarak bir saha araştırması yapılmıştır. Yüz yüze yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak soru türleri ile görüşülen kişilerin verdiği cevaplar üzerinden *berdel* olgusu irdelenmeye çalışılmıştır. Örnek olay ve değişim monografilerinden vaka metodu seçilmiş, incelenen olayların ayrıntılı olarak tanıtılması ve elde edilen verilerin geçerli kavramsallaştırmalara ulaşması sağlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmada *berdel* türü evlilik yapan on bir kişi ile görüşülmüş, bu bakımdan yirmi iki *berdel* örneklem olayı incelenmiştir. Aynı etnik şablonda yer alan örneklem gurubundaki yaş aralığı ise 56 ile 32 arasında olup yüz yüze görüşülen kadın sayısı 7, erkek sayısı 4'tür. Özellikle kadınlar, isimlerinin çalışmada yer almamasını, erkekler de anlatıları içerisinde zikrettikleri kadınların isimlerinin, çalışmada belirtilmemesini istemişlerdir. Bu bakımdan çalışmada tutarlı bir yol izlenmesi açısından kaynak kişilerin ve anlatılarda isimleri geçen kişilerin, açık kimlik bilgileri kullanılmamıştır.

Görüşmeler, ses kaydı yöntemi ile yapılmış ve daha sonra ses çözümlemesine gidilmiştir. Kaynak kişiler, *berdele* ilişkin deneyimlerini ve öznel fikirlerini tahkiye ederek sunmuşlardır. Bu bağlamda verilerin çözümlenmesinde hikâye analizi yöntemi (Lawler, 2002: 242) kullanılmıştır. Anlatılar, bireylerin kendi perspektiflerinden gördükleri ve göstermek istedikleri öznel fikirleri yanı sıra dâhil oldukları toplulukça ortak olarak benimsenen kolektif görüşleri de içerir. Görüşülen kişilerin metne aktarılmamasını istedikleri kısımlar, çalışmaya dâhil edilmemiştir. Kaynak

kişilerin çoğunun ana dili Türkçe olmadığından derlemeler, Kürtçe (ağırlıkta olmak üzere) Arapça ve Türkçe yapılmış; Türkçe olmayan kısımlar daha sonra Türkçeye çevrilmiştir. Saha araştırması 2013 yılında yapılmış, verilerin toplanması sekiz ay, verilerin analizi ise yedi ay sürmüştür. Çalışmanın şekillenmesinde, farklı hayat hikâyeleri ve bölgesel faktörler de göz önünde tutulmuştur.

Araştırmaya Kaynaklık Eden Kişilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Kaynak Kişi (Cinsiyet)	Derleme Sırasındaki Yaşı	Evlilik Yaşı	<i>Berdel</i> Türü/Sebebi
KK-1 (Erkek)	56	19	Baldızı ile/ Kız kardeşi için
KK-2 (Erkek)	36	19	Sevdiği kişi ile/ Akrabalık ilişkisi
KK-3 (Kadın)	38	18	Tanımadığı birisi ile/Ağabeyi için
KK-4 (Kadın)	35	16	İstemediği birisi ile/Ekonomik nedenler ve ağabeyi için
KK-5 (Erkek)	56	23	Sevdiği kişi ile/ Ekonomik nedenler
KK-6 (Kadın)	46	21	Tanımadığı birisi ile (ikinci eş olarak)/Babası için
KK-7 (Kadın)	42	18	Akrabası ile/ Ekonomik ve sosyal nedenler (Eşi ölünce ikinci evliliğini <i>berdel</i> bozulmasın diye kayın biraderi ile)
KK-8 (Kadın)	40	17	Amca oğlu ile/Ekonomik nedenler (Aile mirasını korumak için)
KK-9 (Kadın)	32	23	Tanımadığı birisi ile/ Kan davasını sonlandırmak için
KK-10 (Kadın)	54	19	Amca oğlu ile/ Ağabeyi için
KK-11 (Erkek)	35	18	Tanımadığı birisi ile/ Ablası için

Güneydoğu'da Kadının Be(r)deli: Başlık Parası

Başlık parası, temel olarak evlilik sırasında kadının ailesine ödenen para, maddi değeri yüksek mal veya eşya olarak tanımlanabilir. Güney Doğu Anadolu bölgesinde ve Mardin'de şehir merkezinde çok yaygın olmamakla birlikte taşra kesimde uygulanmaya devam eden bir pratiktir. Dünyanın çeşitli ülkelerinde de görülen bu uygulama, kadının toplumdaki statüsünün belirlendiği bir değer mübadelesi olarak algılanır. Ödenen bedelin düşük olduğu ya da alınmadığı durumlarda, kadının bir kusuru olduğu düşünülür

(Wells, 1994: 86). Ailenin kızı için toplumca az olduğu düşünülen bir başlık parası istemesi, aile için bir onur meselesidir ve tercih edilen bir durum değildir. Zira başlık parası, zamanla maddi zenginlik üzerinden toplumda güç ve saygınlık gösterme aracına dönüşür. Bazı antropologlar tarafından birtakım toplumsal faydaları olduğu ileri sürülse de (Tezcan, 1993: 424) çağdaş toplumbilim açısından bu uygulamanın, hem kadını değersizleştirdiği hem de toplumsal sorunlar ürettiği ifade edilebilir.

Hindistan, İrlanda ve Polonya gibi dünyanın çeşitli yerlerinde bu uygulamanın tam tersi şekilde erkek için ödenen *drahoma* olarak adlandırılan başlık parası mevcuttur (Tezcan, 1993: 416). Ancak araştırma sahasında böyle bir uygulama görülmez. Sadece kadının değil ailesinin değeri de, kendisi için ödenen başlık parası ile belirlenir. Bu durum, yalnızca yakın akraba evliliklerinde ve *berdel* yolu ile evlenmelerde göz ardı edilebilir. Bu bakımdan *berdel* türü evliliğin birincil işlevi olarak başlık parası başta olmak üzere, evliliğin maddi yükünü hafifletmesi gösterilebilir. Zira iki bireyin yuva kurlmaları esasına dayanması gereken evlilik kurumu, zamanla tüm akrabaları kapsayan bir boyuta ulaşır. Bu çerçevede, toplumun kendi yarattığı geleneksel başlık uygulamasının soruna dönüşmesine, kendince bir çözüm bulma yoluna gittiği ve başka bir sorun olan *berdel* evliliğini icat ettiği belirtilebilir. Konu ile ilgili yapılan bir çalışmada, başlık parasından kurtulmak gibi maddi kazançlar sağlamak üzere insanların bir mal gibi alınıp verilmesi durumu; insan ticareti/kaçakçılığı bağlamında değerlendirilir ve insan ticareti ile mücadele politikalarının, *berdel* için de uygulanması gerekliliği vurgulanır (Bolat, 2003: 223-228).

Bölgenin özellikle kırsal kesimlerinde *berdel* dışındaki evlilik türleri, yüklü bir maddi külfet gerektirir. Genel olarak başlık parası uygulaması şu şekilde gerçekleşir: kızın babası, erkek kardeşi, dayısı, kız kardeşi ve amcasına yüklü bir miktar para (yul) ödenir. Yukarıda zikredilen akrabaların dışında hala ve teyzeye, diğerlerine ödenen miktarın yarısı ödenir. Kızı istenen aşirete veya aileye *nevmal* denen bir hayvan kurban olarak takdim edilir. Gelin el açtırma bedeli *kefhanne* olarak gelinin üzerine kapı açtırma bedeli *deri* olarak adlandırılır, ayrıca evlenen erkek kendi akrabalarına da *hil'at* olarak tanımlanan hediyeler verir (Bozkurt, ty: 87). Tüm bunların, bölgede evliliği maddi yükümlülüğü ağır bir pratiğe dönüştürdüğünü değerlendirilebilir.

Başlık parası uygulamasının, bölgede bugün de devam etmesi, berdel evliliğinin tercih edilme oranını artıran en belirgin etkidir. Zira ekonomik nedenler, saha araştırması kapsamında görüşülen on bir kişiden dört çiftin *berdel* yolu ile evlenmelerinin birincil nedeni; diğer çiftler açısından da önemli bir sebep olarak görülür. Kadın ve erkeğin, herhangi bir eşya hükmünde değerlendirildiği *berdel* usulü evlilikte, geleneksel düzende gerekli görülen (yukarıda zikredilen) maddi masrafların ortadan kalkması, uygulamayı aktif tutan başlıca gerekçedir. Bu duruma örnek teşkil edebilecek bir evlilik, şu koşullarda gerçekleşir:

“23 yaşına gelmişim. Bir sevdiğim vardı. Onunla evlenmek istiyorduk. Babası on bilezik, altın kemer, para vb. ne bileyim bir sürü şey istedi. Bende para yok. Babama desem o benden bekler. En iyisi dedim büyük şehre gideyim... Gittim. Ailemin durumu iyi değil, para isterler. Okumamışım. Düzgün iş yok. Geri döndüm. Ne olmuş, dedim... Çalışayım tarlada. Sevdiğimin bekâr bir ağabeyi var, benim de bekâr bir kız kardeşim var. Babam dedi, sizi berdel edelim. Bir bilezik aldım ben, onlar da kardeşime aldı. Başka da bi’ şey etmedik. Biz Z. ile birbirimizi seviyoduk ve mutlu olduk, kardeşim de mutludur n’olacak.” (KK-5).

Çalışma kapsamında görüşülen bir başka kişinin (KK-4) *berdel* hikâyesi, birincil olarak ekonomik nedenlerden kaynaklanmakla birlikte, kadının erkek kardeşi için kurban edilmesi gibi toplumsal bir sorunu da içerir. KK-4, kendisi için istenen başlık parası verilebilseydi, ya da böyle bir para isteme durumu hiç olmasaydı, evlenip mutlu olabileceğini düşünür. Şu anki mutsuzluğunu, hem kendisi için istenen hem de abisinin vermek zorunda bırakıldığı başlık parasına bağlar. Kadının bu duruma karşı koyma ya da itiraz etme hakkı yoktur. Hayatının en önemli kararlarında dahi bir birey olduğu düşünülmeyen kadının, çoğu zaman fikri alınmaz. Ancak bu durum, zamanla kadınların da onayladığı bir sürece dönüşür. KK-4’ün istemediği bir kişi ile evlenmesine ailenin kadın üyeleri de onay verirler ve onun bu duruma itiraz etmesini yersiz bulurlar. Toplumun kadın cinsiyetini bastırması, etkisizleştirmesi ve ona hudutlar çizmesi, kadın tarafından da kabul edilen öğrenilmiş bir çaresizlik olarak onu çevreler. KK-4’ün *berdel* hikâyesi şu şekildedir:

“Ben on altı yaşıma geldim. Bizim buralara yabancılar (yabancı olarak kast ettiği başka köyden) gelmişti. Beni görmüş, beğenmişler. Dediler,

seni istemeye gelecek bunlar. Ben evlilik falan istemezdim o zaman. Babam dedi, kızım güzeldir, çalışkandır. On beş bin lira versinler, altın, bilezik yapınlar, kızımı vereyim. Ben oğlanı gördüm, hoşuma gitti. Şimdi yalan nasıl diyem. Ama bana kimse sormadı. O zamanlar abim de bir kızı istemişti, bizim paramız yoktu, evlenememişti. Abim dedi, bunlar sana başlık parası versin, ben de o parayla evleneyim. Babam, abimle tartışırdı çok. Vermem, dedi sana para, kendin kazan başlık paranı... Abim sinirliydi çok. Biz ondan çok korkardık. Birgün geldi, babama demiş, o zaman M.'yi vereceksin. A.'nın (evlenmek istediği kız) abisi var, iyidir, hoştur berdel yapamaz. Amcamgiller hep karıştı. Annem, teyzem evlensin dediler, karar verdiler. Beni V.'ye verdiler. Ben tabi kimseye diyemedim, ben öbür oğlanı isterim diye. Anneme dedim V.'yi istemem. Annem dedi, evlenince seversin, abin gitmiş konuşmuş, iyi adammış. Ve biz berdel yaptık.”(KK-4).

Bu hikâyede görüldüğü üzere erkek kardeş, kız kardeşinin iyiliğini istediğini ve onun mutluluğu adına bu kararın verildiğini kabul etmek ister. Kadının düşünmesine veya karar vermesine gerek yoktur, zira erkek, onun adına da düşünür. Bu örnek özelinde görülen ağabeyinin başlık parası için kurban edilen kız kardeş vakası, bölgede sık rastlanan bir olay değildir. Ancak genel olarak abisi ve babası evlenebilsin diye kendi fikri sorulmadan *berdel* yapılan kadınlar ile ilgili trajik hikâyeler, azımsanmayacak oranda mevcuttur. Çalışma kapsamında görüşülen KK-6 da babası için istemediği birisi ile berdel yapılmıştır. (Çalışmanın devamında bu olay detaylandırılmıştır.)

Berdel ve Akrabalık İlişkisi

Berdelle yaratılmak istenen bir diğer olgu; güçlü sosyal bağlardır. Evlenecek kişilerin ailelerinin görece daha fazla müdahale hakkı olan bu uygulamayı şekillendiren önemli hususlardan birisi de, geleneksel değerler hiyerarşisidir. Örneğin amca oğlu, amca kızını alma önceliğine sahiptir. Güney Doğu Anadolu bölgesinde sıklıkla görülen bu duruma göre, amca kızı ile evlenme hakkı, öncelikle amca oğluna aittir. Yaygın olarak kabul gören bu uygulama sonucu, bir kadını amcasının oğlu istediğinde kadının başka bir tercihte bulunma hakkı yoktur. Amca oğlunun kan bağı, muhtemel bir kan davasında diğer akrabalardan önce gelir. Bu kabul, siyasal ve ekonomik bir dayanışmayı içerir. Amca kızı ile evlenme, ailenin bölünmesini engeller. Ailenin mevcut ekonomik ve siyasal ilişkileri düğünden önce nasıl ise düğünden sonra da aynı biçimde devam eder. İktidar, soyağacından gelir ve

soyağacına başka kanların karışmasıyla, birlik bozulabilir (Yücel, 2008: 14-15). Bu yüzden amca kızıyla evlenmek de amca kızını dışarı vermek de, amca oğlunun onayına bağlıdır.

Daha çok feodal kanunlar çerçevesinde yaşayan toplumlar, akrabalık ilişkisinin, evlilik ile güçlenmesini öngörürler. Araştırma sahası olan Mardin ve genel olarak Güney Doğu Anadolu bölgesinde akrabalık ilişkilerine verilen önem, evlilik konusunda da görülür. Bu tür evlenmede karşılıklı her iki ailede de diğer evlenmelere göre daha sağlam temelli bir akrabalık tesis edilir. Zira her evli çiftten doğan çocuklar, birbirlerinin dayı ve hala çocukları olurlar. Bu olaya örnek teşkil eden bir kadının *berdel* hikâyesi şu şekildedir:

“17 yaşındaydım. Biz köyde oturuyorduk, amcamlar şehir merkezinde. Amcamın oğlunu pek gördüğüm yoktu. Küçükken birkaç defa gelmişti, bize. Bir gün babam geldi ve seni “Amcanın oğluna berdel yapacağız.” dedi. Ağabeyim de onların kızını alacaktı. Seçme şansım ya da hayır deme şansım var mıydı, bilmiyorum. Sustum. Ancak benim gönlüm başkasındaydı. Bunu babama söyleyemedim. Anneme zor güç söyleyebildim. Annem “Sevda da neymiş, amcanın oğlu bizim kanımızdandır, yabancıya mı gitmek istiyorsun? Sakın baban duymasın!” dedi. Ağabeyime “Amcamın oğluyla evlenmek istemiyorum.”, dedim. Bağırды. “Sevdiğin mi var yoksa?” dedi, sustum. Babam anladı, istemediğimi sürekli “Töremiz var, örfümüz var, kardeşimin oğlu seni alacak.” diyordu. Köyde amcamlarla ortak büyük arazilerimiz varmış, bu araziler dağılmasın diye... Tüm bunlara karşı gelemedim, kaderim dedim, kabullendim. Yaşım resmî nikâh için uygun değildi. Karşı taraf bir yıl beklemek istemedi. Amcamlar babama para ödeyerek bu işi hallettiler. Sonra evlendik. Amcam, kayınpederim oldu aynı zamanda. Bu aramızdaki akrabalık bağına daha güçlendirdi ve ailelerin evliliklerimize daha çok karışmasına neden oldu. Ben şehre gelin gittim ve amca kızım köye... Tarlalar da bölünmemiş oldu.” (KK-8).

Berdel ve Toplumsal Cinsiyet (?)

Bireyin kendi seçimi dışında gerçekleşen kadın ya da erkek olarak dünyaya gelmek; hangi kültürde, ya da çağda olursa olsun tıpkı ölümlü olmak gibi, insan biyolojisinin bir niteliğidir (Cornell, 1998: 24-37). Ancak daha doğum öncesinde kız bebeklerin eşyaları için pembe, erkek bebeklerin eşyaları için mavi rengin tercih edilmesiyle başlayan süreç, erkeklerin ve kadınların yapabileceği işler konusunda yapay ayrımlar üretir. Tarihin farklı

anlarında, farklı coğrafyalarda ve farklı kültürlerde kadınlara ve erkeklere toplumsal olarak yüklenen roller ve sorumluluklar, *toplumsal cinsiyet* olgusunu belirler (Keller, 2007: 13). Toplum hayatını ve toplumsal ilişkileri düzenlerken sosyal yönden kadına ve erkeğe verilen roller ve sorumluluklar bütünü, birincil olarak onların cinsiyetleri ile ilişkilendirilir.

Toplumsal cinsiyet algısı, bireyin toplum ile ilişkisini belirler. Saha çalışması kapsamında bölgede erkek cinsiyeti ile kadın cinsiyeti arasında sosyal yaşama katılma düzeyi açısından farklılıklar öne çıkmıştır. İki cinsin, toplumsal alanda temsil yetileri de farklıdır. Kadın cinsiyeti, daha çok ev gibi özel alanlarda kalırken, erkek cinsiyeti, dışarıda her alanda kendini ifade edebilir. Çalışma yaşamından, siyasete, sivil toplum örgütlenmesinden, eğitime kadar her türlü kamusal alanda iki cins temelindeki bu farklı görünüm, *toplumsal cinsiyet* eşitsizliğini oluşturur ve kadının haklarını, oldukça sınırlı bir düzeye indirir. Görüşülen kişiler içerisinde kadınların eğitim hayatına neredeyse hiç katılmadığı; erkeklerin ise bölgenin imkânları elverdiği ölçüde sınırlı düzeyde eğitim aldıkları görülmüştür.

Toplumdaki kadın cinsiyeti algısına göre, ailenin en üretken/aktif üyesi, kadın olmalıdır. Fakat kadının aile içindeki ve toplumdaki statüsü, ailesi için yaptıkları ile doğru orantılı değildir. Geleneksel toplumlarda kadının aile ve toplum içindeki yeri, çocukların sayısı ve yaşlılık ile yükselir (Ortaylı, 2007: 63). Kısır olması veya kız çocuğu doğurması ise kadının evliliği için sürekli bir tehdit arz eder. Bölgedeki kadınların evlendikten sonra sadece kendilerine ait olan bir hayatın, hayalini dahi kuramadıkları tespit edilmiştir. Kadınlar, varlık amaçlarının çocuk doğurmak, onlarla ve eşi ile ilgilenmek olduğuna inanarak yaşamayı kabullenmişlerdir.

Butler (2014: 45-47), feminizm üzerine tarihsel bir sorgulama yaparken yönetilmeye rıza gösteren ve böylece toplumsal sözleşmenin meşruiyetini sağlayan kişilere ilişkin, toplumsallık öncesi bir ontolojiyi gündeme getirir. Söz konusu ontik bağıntı, kadının biyolojik farklılıkları dolayısı ile ataerkil düzeni öncelmesi ve kabullenmesi ile kültürel ve kümülatif bir birikim ile *toplumsal cinsiyet* rollerini şekillendirir. Kadınların erken evliliği üzerine yapılan bir araştırmada da (Burcu vd., 2015: 80), kadınların erken evlilikten ziyade, istedikleri kişi ile evlenememekten şikâyet ettikleri ve kendileri ile ilgili başkalarının verdikleri kararlara uymayı, kaderleri kabul ettikleri görülür. Başlık parası kapsamında yukarıda verilen

KK-4'ün berdel hikâyesinde annenin “Evlenince seversin.”; yine akrabalık ilişkisi bakımından berdel hikâyesi aktarılan KK-8'in annesinin “Sevda da neymiş... Sakın baban duymasın.” şeklindeki yaklaşımları, kendi fikri sorulmadan *berdel* yapılmak durumunda bırakılan kadının, hemcinsinden dahi destek göremeyişine ve çaresizliğine dikkat çeken, önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilir.

Kadının kendi hayatını feda etmeye razı olduğu evliliği, toplumun beklentilerini karşılayamadığı durumlarda tehlikeye girer. Bölgede kadının çok doğum yapması gurur kaynağı olarak görülürken özellikle erkek çocuk doğuramayan kadının, boşanma ya da kuma tehdidi ile karşılaştığı görülür. Araştırmaya kaynaklık edenlerden çocuğu olmayan bir kadının üzerine ikinci eş olarak ve babası için *berdel* yapılarak evlendirilen KK-6'nın anlattıkları şu şekildedir:

“Kocam beni kuma aldı, ikinci karısıyım. Bunun çocuğu olmamış. Geldi beni istedi babamdan. Babam dedi, benim de karım ölmüştür. Kızımı kuma almak istersen bir şartla olur: Sen de bana bacını vereceksin. Babam onun bacısını aldı. Ben de bu adama kuma oldum. 8 tane çocuğumuz oldu. Kumam da baktı, büyüttü, sağ olsun... Ama kumalık hoş değildir. kaderdir n'apalım.” (KK-6).

Bölgede, toplumsal sorunların çözümünde kadın-erkek cinsiyetleri açısından genellikle kadın cinsiyeti aleyhine çözümler üretildiği tespit edilmiştir. Kan davalarını sonlandırmak için kadın, başkalarına sunulabilecek bir meta gibi görülebilir ve kendi rızası aranmaksızın, ailedeki erkeklerden birinin işlediği cinayeti örtbas etmek için öldürülen kişinin ailesine bedelsiz olarak verilebilir. Yapılan görüşmelerde ailesinde annesi, iki kız kardeşi ve kendisi *berdel* usulü evlenen KK-9'un evliliği bu şekilde gerçekleşmiştir. Abisinin işlediği cinayetin kan davasına dönüşmemesi için KK-9, hiç tanımadığı birisi ile rızası aranmadan evlendirilmiştir. (Kaynak kişinin isteği üzerine söz konusu vakanın detayları, metne aktarılmamıştır.)

Nadiren görülen bir durum olmakla birlikte, araştırmada erkeğin kadın için *berdel* evliliği yaptığı bir örneklem olay, tespit edilmiştir. Erkeğin, söz konusu vaka kapsamında bölgede yaratılmış olan toplumsal düzenin bozulmaması için denge unsuru olarak işlev gördüğü düşünülmektedir. Evlilik, şu şekilde gerçekleşmiştir:

“Evliliğimin ablam için olacağını hiç düşünmemiştim. Ablamın yaşı ilerlemişti. Aslında çok da yaşlı sayılmazdı. Fakat etraf öyle düşünmüyordu. Ablam evde kalmıştı. İsteyenleri yoktu. Ne akraba ne de komşular. Kimse... Ablam hep üzgündü. Annem ve babam da öylelerdi. Hayırlı bir kısmet çıkacak diye çok bekledi annem, fakat çıkmadı. Ablamı genelde dul erkekler istiyorlardı ve babam dul birine onu vermek istemiyordu. Bir adam, ben de kız kardeşimi senin oğluna vereyim deyince, babam benim düğün bedavaya gelecek diye kabul etti. Sonra berdel yaptık işte. Ablamın ve benim çocuklarımız oldu. Ablam mutlu.”(KK-11).

Berdel evliliklerinde kadın, pasif katılımcı olarak kabul edilirken erkeğin sahip olduğu birtakım haklar mevcuttur. Kadın, genellikle alınan kararlara uymakla yükümlüdür. Erkek, *berdel* yapılan karısının ölmesi halinde baldızını alma hakkına sahip olduğu gibi eşinin ailesinden başlık parası talep etme hakkına da sahiptir. Diğer yandan *berdel* sırasında eğer erkek ölür ise kadın, erkeğin küçük kardeşiyle evlendirilir. Evlendirilecek kimse çocuk ise, kadın bekler. Eğer evlendirilecek kimse yoksa veya evlenebilecek durumda olan kardeş evliyse, kadın kayınbiraderine ikinci eş olarak verilir. KK-7, *berdel* usulü 18 yaşında evlendiği eşi ölünce, *berdel* bozulmasın diye eşinin küçük erkek kardeşi ile evlendirilmiştir. (1990 yapımı Atıf Yılmaz’ın yönettiği, Türkan Şoray ve Tarık Akan’ın başrollerini paylaştığı *Berdel* isimli film, benzer bir olayı konu alır.)

Berdelde Eşitlik ilkesi

Berdelin en temel kuralı, çiftlerin azami ölçüde benzer şartlarda evlilikler kurmasıdır. Ev eşyalarından, evin büyüklüğüne, düğünün mekânından, takılacak takılara, kıyafetlere ve taraflara verilen hediyelere kadar her şeyin aynı sayıda ve nitelikte olması beklenir. *Berdel* yapılan kadınlar, aynı intizam içerisinde gelinlik kıyafetleri ile giydirilir, aynı zamanda düğünleri yapılır ve aynı anda değiştirilir. Evlenecek kişilerden yaşı küçük olanın düğünü bir süre sonra yapılacaksa bunun bir karşılığı olmalıdır. O da yaşı küçük olanın ailesine para veya mal vermek şeklinde gerçekleşir. KK-8, evlendiğinde 17 yaşında olduğundan *berdel* ile evliliği imam nikâhı ile gerçekleşmiştir ve bunun karşılığında ailesine bir miktar para ödenmiştir. Maddi beklentilerin yanı sıra gelinlerin aynı zamanda evlerden alınması ve kararlaştırılan yere aynı anda getirilmesi beklenir. Gelinlerden birinin geç kalması durumunda taraflar arasında sorunlar yaşanması hatta *berdelin*

bozulması muhtemeldir. Saha araştırması kapsamında görüşülen KK-6, düğün merasimleri esnasında gecikme nedeni ile sorunlar yaşandığını ancak *berdelin* bozulmadığını aktarmıştır.

İki evliliğin psikolojik dinamiklerinin de, benzer şekilde yapılandırılmaya çalışılması söz konusudur. Bir tarafta kadına karşı şiddet uygulanırsa diğer taraf, kadını geçici süre ile geri çağırma veya olay ile alakası bulunmayan diğer kadına, şiddet uygulama hakkına sahiptir. İki taraf da, kız kardeşlerinin mutluluğu için kendi eşine iyi davranmak mecburiyetindedir. Böylelikle *berdel* yolu ile kurulan ailelerin korunduğu düşünülür. Aşağıya alıntılanan olay, benzer bir durumu örnekler niteliktedir:

“Kız kardeşime bir genç talip olmuştu. Kız kardeşim onu seviyordu, vermezsek kaçacaktı. Kız kardeşimi ona vermenin şartı olarak onun da kız kardeşini bana vermesini istedim. Güzel bir kız kardeşi vardı. Biz mutlu olduk ama bacım mutsuzdu. Kocasını sebebiyle sebepsiz dövüyor, ona kötü davranıyordu. Kız kardeşimin o halini gördükçe ailem de bana, karıma kötü davranmam konusunda baskı yapıyordu. Damadı çağırdım ve böyle devam etmemesi konusunda uyardım. Bir süre beni dinlemiş gibi görünse de eski hâline döndü. Artan şiddet üzerine kız kardeşim babamın evine gitti, ben karımı seviyordum ancak babası da onu benden aldı. Uzun tartışmalar sonucu A. hizaya getirildi ve eşlerimiz evlerine döndü. Böylelikle kız kardeşimin kötü giden evliliği düzeldi.” (KK-1).

Ancak eşitlik ilkesi her zaman evlilik kurumunu desteklemeyebilir. Bazı durumlarda bir tarafın evliliğinin kötü gitmesi veya sonlanması nedeni ile sorunu olmayan diğer çift de boşanmak durumunda kalabilir. *Berdel* yöntemi ile evlenen KK-2 ve KK-3 kendi evlilikleri yolunda gitmesine rağmen diğer çiftin sorunları nedeni ile boşanmak durumunda bırakılmışlardır. KK-2'nin söz konusu *berdel* ve boşanma hikâyesi şu şekildedir:

“Berdelle A. ile evlendim. Onu ilk gördüğüm anda âşık oldum, diyebilirim. O da beni seviyordu. Ancak kız kardeşim eşini çok sevmiyordu ve ona karşı görevlerini yapmıyordu. Kız kardeşim biraz asi yaratılıştaki birisi idi. Sürekli eşiyi tartışıyor ve babamlar da damadı haksız bularak ona yükleniyorlardı. Bu durum bizim evliliğimize de yansıyor, A. erkek kardeşine kötü davranıldığı için benimle tartışıyordu. Ailelerin bir arada bulunduğu bir ortamda ağabeylerim A. 'nin erkek kardeşine –kız kardeşimin eşi- saldırdılar

ve damat yaralandı. Çıkan kavga sonucu, aileler birbirine girdi ve berdel bozuldu, biz boşandık yani." (KK-2).

KK-3'ün berdel ve boşanma hikâyesi ise şu şekilde gerçekleşmiştir:

"Ben kocamla berdelle evlendim. Kocamın kız kardeşi A. da benim ağabeyim ile evlendirildi. Şu an benimle birlikte olan oğullarım D. ve Ö. 'nün haricinde eski eşimde kalan ve yaşlarını bile bilmediğim bir kızım ve bir oğlum daha var. Ağabeyim evlendikten sonra askere gittiği sırada karısından babamların bulunduğu yer olan Kızıltepe'ye gitmesini ve askerlik dönüşüne kadar orda kalmasını istedi. Aslına bakarsanız A. çok iyi bir insandı. Fakat o, kendi babasında kalmak istiyordu. Aralarında çıkan sorunlar yüzünden boşandılar. Onlar boşandığı için biz de boşandık. İki çocuk bir de hamile iken Ş. beni boşadı. Yalnız ağabeylerimin resmi nikâhları vardı. Ben ise imam nikâhlıydım, ağabeylerimin de bir kız çocukları vardı." (KK-3).

2009 yılının Mayıs ayında Mardin Bilge Köyü'nde yaşanan 44 kişinin öldüğü katliam da burada hatırlatılabilir. Katliamın gerçekleştiği gece, Bilge Köyü'nde berdel usulü Habib ve Sevgi'nin yanı sıra Halil ve Emine de nişanlanır. Olayın ardından söylenenler, bu katliamın, sevdiği kızın başkasıyla nişanlanması üzerine çıktığı yönündedir. Ayrıca bu olaydan sonra köyde berdel usulü evlenmiş çiftler, berdeli bozarak boşanırlar (<http://www.haberpan.com/>).

Sonuç

Bu çalışmada, berdel evliliğinin güncel uygulamaları, konunun öznesi olan kişilerin anlattıklarından yola çıkılarak incelenmeye çalışılmıştır. Yapılan görüşmeler, berdel evliliğinin Mardin'de hâlâ sürdürülen bir uygulama olduğunu göstermiştir. Berdelin, bugün de uygulanmasının en belirgin nedeni, feodal toplumların kendi paradigmaları açısından birtakım işlevleri haiz olmasıdır. Saha araştırması sonuçları, bu evliliğin tercih edilme sebebinin ekonomik parametreler etrafında yoğunlaştığını gösterir. Ancak temelde başlık parası ve düğün masraflarını ortadan kaldırmasından ötürü tercih edilse de, yerel dinamiklerin katı bir biçimde savunduğu töre kısılcısıyla çerçevelendiği de belirgindir.

Yapılan saha araştırması, toplumsal cinsiyet algısı bağlamında kadın haklarının, yok sayıldığını göstermiştir. Kadın, evleneceği kişiyi veya evlenme şeklini seçemez. Evliliğini devam ettirme veya sonlandırma

konusunda da özgür değildir. Ayrıca kadın bedeni, süregelen bir kan davasını bitirmek için aracı kılınabilir ve karşı tarafa verilen bir kadın, kan davasını sonlandırabilir; cinayet veya kız kaçırma gibi adli vakaların çözümü için de karşı tarafa bir kadın verilebilir. Katı geleneksel kurallar, kendini kadın üzerinden dayatır ve sürekliliğini uyguladığı ritüeller aracılığı ile sağlamlaştırır.

Çalışmaya kaynaklık eden erkeklerin anlattıklarından hareketle, nispeten güçlü olduklarını düşünen erkeklerin de, denge unsuru olarak kuralların pozitif tarafında yer alsalar dahi, özgür birey kimliklerinin imkânının, toplumsal kabuller ile sınırlı olduğu görülür. Nitekim *berdel* evliliğinde, kadının görüşünün hiç sorulmadığı; erkeğin görüşünün ise bazen sorulduğu, genellikle evlenecek bireylerden daha çok onların ailelerinin beğeni ve görüşlerinin önemli olduğu görülmüştür. Gelenekleşmiş kurallara uymakta görece daha istekli olan aile büyükleri, işlevsel nedenlere dayandırdıkları bu kuralların, uyum süreci ile pekişmesine hizmet ederler. Zira *berdel* aracılığı ile toplum, kendini bireyler üzerinden yeniler. Hâkim yaşam biçimine uymamakta direnenler, cezalandırılır ya da baskı altına alınır. Böylece birey ya uyum sürecine girip toplumsal kuralları kabul eder ya da dışlanır.

Berdel türü evlilik; kadın, erkek, zaman ve para kavramsallaştırmaları ve bunların hepsini kapsayan yerel dinamikler/töre etrafında gerçekleşir. Kadın ve erkek cinsiyetlerinin üzerinde toplum kuralları vardır. Hayatının en önemli kararlarından birini vermek kişinin kendi beklenti, istek ve tercihleri dışında, toplumsal gereklilikler kapsamında karara bağlanır ve hayatının devamını buna göre yaşaması dayatması karşısında, bireyleşme süreci neredeyse tamamen kaybolur. Kişi, sosyal normların öngördüğü şekilde düşünmeye ve hareket etmeye zorlanır. Özellikle kadının, aile kurumu içerisindeki yeri göz önünde tutulduğunda bu şartlarda kurulan ailede yetişen çocukların da, farklı perspektife sahip olmaları zorlaşır.

Bir yığın hayat hikâyesi ile örülü bu pratik, sosyal gerilimleri, psikolojik süreçleri ve duygusal travmaları beraberinde getirir ve bu bağlamda güncelliği ve işlevselliği sorgulanmalıdır. Bireysel çabaların yeterli olmadığı durumlarda, toplum anomi süreçleri yaşar. *Berdel* evliliği etrafında oluşan bu sorunların çözümü için kentleşme ve modernliğin bütün araçları ile bölgeye hâkim olması gerekliliği belirginlik kazanır. Bölgenin genelinde

görülen bir durum olarak yetersiz eğitim, *berdel* türü evlilik yapan kişilerin de birincil sorunudur. En temel insan haklarından özgür iradenin önündeki engeller, yeterli düzeyde eğitim, bilinçlenme ve farkındalık ile kaldırılabilir. Böylelikle baskın geleneksel söylem parçalanabilir. Bunun için ise üçüncü sınıf teknolojik imkânlarla sahip bir kültürel transferden ziyade yerel unsurların dikkate alındığı ve tedavi edici epistemolojik yapıların sürdürülmesi gerekliliği ortaya çıkar.

KAYNAKLAR

- ALTUN, I. (2004). *Kandıra Türkmenlerinde Doğum, Evlenme ve Ölüm*. İzmit: Yayıncı Yayınları.
- BALAMAN, A. R. (1982). *Evlilik, Akrabalık Türleri*. İzmir: Karınca Matbaacılık.
- BOLAT, G. A. (2013). *Berdel Tôresi ve İnsan Ticareti*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.
- BOZKURT, İ. (ty.). *Aşiretler Tarihi*. İstanbul: Kitap Matbaası.
- BURCU, E. vd. (2015). "Çiçeklerin Kaderi: Türkiye’de Kadınların Erken Evliliği Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Bilig*. Bahar. S. 73, 63-98.
- BUTLER, J. (2014). *Cinsiyet Belası Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi*. (Çev. Başak Ertür). İstanbul: Metis Yayıncılık.
- CONNELL, R. W. (1998). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar Toplum, Kişi ve Cinsel Politika*, (Çev. Cem Soydemir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- ÇOBANOĞLU, Ö. (2002). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- GOLDSTEIN, K. S. (1983). *Sahada Folklor Derleme Metotları*. (Çev. Ahmet E. Uysal). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- GÖKALP, Z. (2007). *Türk Medeniyet Tarihi*, Ankara: Elips Yayınları.
- İNAN, A. (1998). "Türk Düğünlerinde Exogami İzleri". *Makaleler ve İncelemeler I*. Ankara: TTK Basımevi. 341-350.
- KELLER, E. F. (2007). *Toplumsal Cinsiyet ve Bilim Üzerine Düşünceler*. İstanbul: Metis Yayınları.
- KÖSE, N. (1996). "Karşı Dünür Olma Âdeti ve Halk Hikâyeleri". *Araştırmalar I*. Ankara: Milli Folklor Yayınları. 99-110.
- LAWLER, S. (2002). "Narrative in Social Research". *Qualitative Research in Action*. (Ed. T. May) United Kingdom: SAGE Publications. 242-258.
- ORTAYLI, İ. (2007). *Osmanlı Toplumunda Aile*. İstanbul: Pan Yayınları.
- SAYIN, Ö. (1990). *Aile Sosyolojisi*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- TEZCAN, M. (1993). "İlkel Toplumlarda Başlık Parası Geleneği". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. C. 9 S. 1. 415-426.
- WELLS, C. (1994). *Sosyal Antropoloji Açısından İnsan ve Dünyası*. (Çev. Bozkurt Güvenç). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- YÜCEL, M. (2008). *Berdel*. İstanbul: Agora Yayınları.

Elektronik Kaynak:

Bilge Köyü Katliamı <http://www.haberpan.com/annemi-kiskandi-44-kisiyi-katletti-bilge-koyu-katliaminin-sanik-yakinlari-konustu-tutuklu-haberi/> (Erişim: 10 Ağustos 2013)

Sözlü Kaynaklar:

- KK-1: Mustafa Mutlu, İstanbul 1935, İlkokul Mezunu, Emekli. (Görüşme: 12.06.2014)
- KK-1: S. B., Mardin 1957, İlkokul Mezunu, Emekli. (Görüşme: 20.04.2013)
- KK-2: C. A., Mardin 1977, İlkokul Mezunu, İşçi. (Görüşme: 26.05.2013)
- KK-3: V. H., Mardin 1975, Okula Gitmemiş, Ev Hanımı. (Görüşme: 27.04.2013)
- KK-4: M. L., Mardin 1978, Ortaokul Mezunu, İşçi. (Görüşme: 03.04.2013)
- KK-5: Ş. T., Mardin 1957, İlkokul Mezunu, Emekli. (Görüşme: 05.06.2013)
- KK-6: İ. A., Mardin 1967, İlkokul Mezunu, İşçi. (Görüşme: 23.08.2013)
- KK-7: A. S., Mardin 1993, Okula Gitmemiş, Ev Hanımı. (Görüşme: 05.03.2013)
- KK-8: A. K., Mardin 1973, İlkokul Mezunu, Ev Hanımı. (Görüşme: 15.02.2013)
- KK-9: S. T., Mardin 1981, İlkokul Mezunu, Ev Hanımı. (Görüşme: 12.08.2013)
- KK-10: A. A., Mardin 1959, Okula Gitmemiş, Ev Hanımı. (Görüşme: 15.09.2013)
- KK-11: M. Ö., Mardin 1978, Ortaokul Mezunu, Tır Şoförü. (Görüşme: 09.10.2013)